

Helena Paderewska – nietuzinkowa żona u boku męża stanu

W roku stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości pamiętamy o mężach stanu – a czy w naszej pamięci znajdzie się również miejsce dla ich żon?

Pani Helena Paderewska – pisał Jan Lechoń – najzacniejsza kobieta, najlepsza i najofiarniejsza Polka, była opatrnością swego męża jako artysty, odsuwając od niego kłopoty, zagradzając drogę natrętom i niemiłym mu ludziom.

Nic dziwnego, że zakochana bez pamięci w Ignacym Helena robiła wszystko, aby przychylić mężowi nieba. Na ślub z pianistą czekała bowiem kilka lat, równocześnie starając się o unieważnienie pierwszego ślubu kościelnego z przyjacielem Paderewskiego – skrzypkiem Władysławem Górskim. Zakazana miłość się rozwijała się właśnie pod dachem Władysława, który jako prawdziwy przyjaciel zgodził się przyjąć na wychowanie sparaliżowanego syna Paderewskiego z pierwszego małżeństwa – Alfreda – i tym samym pomóc Ignacemu w rozwoju jego kariery artystycznej. To właśnie wymagający stałej opieki chłopiec, od dnia narodzin odtrącony przez ojca na rzecz światowej kariery, połączył ze sobą losy Heleny i przyszłego premiera.

Upragniony ślub odbył się 31 maja 1899 roku, Helena miała wówczas 43 lata, Ignacy – 39. Dwa lata później, podczas gdy państwo Paderewscy przebywali na europejskim tournée, Alfred zmarł samotnie w klinice. Miał 21 lat.

Helena Paderewska zapisała się na kartach historii nie tylko ze względu na płomienną miłość do męża. Była to kobieta o wielkim sercu, którego nie bała się otwierać dla potrzebujących – w 1918 roku została przewodniczącą Polskiego Białego Krzyża, czyli organizacji niosącej pomoc polskim żołnierzom rannym podczas wojny oraz ich rodzinom. Helena zajmowała się m.in. wysyłką paczek dla żołnierzy oraz wspierała polskie środowisko artystyczne. Symbolem organizacji stały się niewielkie szmaciane lalki ubrane w stroje z różnych regionów Polski, zaś dochód z ich sprzedaży był przeznaczony na specjalny fundusz wspierający artystów. Słynne lalki Heleny Paderewskiej były modne wśród kulturalnej elity amerykańskiej, a obecnie znajdują się w Muzeum Polskim w Chicago.

Niestety – Helena dała się zapamiętać nie tylko jako wspierająca, troskliwa żona. We wspomnieniach jej współczesnych zapisała się jako osoba nieobyta, arogancka, przynosząca mężowi wstyd w oficjalnych sytuacjach. Jak wspominał Adam Grzymała-Siedlecki, *potrafiła z domowym interesem albo nawet z jakąś swoją nerwową pretensją, wtargnąć do gabinetu Paderewskiego, gdzie on odbywał oficjalną konferencję.*

Po niespełna roku pełnienia funkcji premiera Paderewski wraz z żoną wyjechał do swojej siedziby w Szwajcarii w Riond-Bosson. Tam 16 stycznia 1934 roku, po kilkuletniej walce z depresją połączoną z utratą pamięci, Helena zmarła na zapalenie płuc w wieku 78 lat. Została pochowana we wspólnym grobie z Alfredem na cmentarzu w Montmorency pod Paryżem.

W tym roku zapomniany nagrobek rodziny Paderewskich zostanie poddany pracom konserwatorskim i przywrócony do pierwotnego stanu estetycznego. Prace prowadzone przez Instytut POLONIKA we współpracy z obchodzącym 180-lecie swojego istnienia Towarzystwem Opieki nad Polskimi Pamiątkami i Grobami Historycznymi we Francji zakończą się jesienią 2018 roku.

Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA został powołany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 18 grudnia 2017 r. jako wyspecjalizowana państwowa instytucja kultury, której celem jest zachowanie materialnych śladów kultury polskiej za granicą oraz kształtowanie świadomości Polaków na temat ich dziedzictwa kulturowego. Projekty Instytutu Polonika prowadzone są w ramach trzech programów strategicznych: OCHRONA, BADANIA i POPULARYZACJA polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą

Kontakt dla mediów

Marta Szafranek

Specjalista ds. PR / Rzecznik Prasowy

mszafranek@polonika.pl

tel. +48 570 008 711

www.polonika.pl